

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.003/2023/4.

A felperes: felperes, felperes címe

A felperes képviselője: Dentons Réczicza Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe

Az alperes: I.r. alperes, alperes címe, I. rendű,

II.r. alperes, alperes címe, II. rendű

Az alperes képviselője: Tóth Péter Bence Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, amely az I. és II. rendű alperest képviseli

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 18.P.22.551/2022/8.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy az abban foglalt, az illeték megfizetésére kötelező rendelkezés szerint fizetendő összeget is e határozat meghozatalának napját követő 60. (hatvanadik) napig kell teljesíteni.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 19.050 (tizenkilencezer-ötven) forint másodfokú perköltséget, továbbá 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára e határozat meghozatalának napjától számított 60 napon belül.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 2022. szeptember 20-án az I. rendű alperes által szerkesztett nepszava.hu weboldalon „Nagy versenyben személy3 barátja nyerte az apja által elnökkölt jegybank napelemes közbeszerzését – Döbbenetes véletlenek” címmel cikk jelent meg, amely az alábbiakat tartalmazza:

[2] „Bár négy másik jelentkező is akadt, »valami oknál fogva« mégis személy1 cége, a felperes nyerte a személy2 által elnökkölt Magyar Nemzeti Bank napelemes közbeszerzését - figyelt fel rá a Közbeszerzési Értesítőben a 444.

[3] A közbeszerzés ismertetésében azt írják, napelemes rendszert telepítenek, amely összesen 977 darab, monokristályos panelből fog állni. Ez a tervek szerint a napi hozamok alapján 477 633 kilowattóra éves össztermelést fog produkálni. A feladatot eképpen részletezik:

[4] »A Magyar Nemzeti Bank Logisztikai központ (1239 Budapest, Európa u. 1.) parkolójában, egyedi tartószerkezeten 301 darab és 406 darab (összesen 707 darab) napelem panel telepítése dél-keleti tájolású 10 fokos dőlésszöggel. A létesítmény kerítésén belüli zöld

felületen 150 darab és 120 darab (összesen 270 darab) napelem, leütött cölöpökön álló tartószerkezeten történő elhelyezése délkeleti, illetve délnyugati tájolású 25 fokos dőlésszöggel.«

[5] A pályázó öt cég közül a felperes nyert 436,4 millió forintos ajánlattal. E cég tulajdonosa a 32 éves személy¹, személy² MNB-elnök személy³ nevű fiának barátja és üzlettársa. Korábban a felperes végezhetette a Postapalota felújítását, valamint a jegybank Szabadság téri székházának felújítását is ők bonyolíthatják le, mintegy 55 milliárd forintért. A cég árbevétele 59,8 milliárd forint, nyeresége 12 milliárd forint volt tavaly.”

[6] A felperesnek a cikkben közöltek miatt előterjesztett sajtó-helyreigazítás iránti kérelmét az I. rendű alperes nem teljesítette.

[7] A felperes keresetében az I. rendű alperest arra kérte kötelezni, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 5 napon belül tegye közzé az általa szerkesztett <https://nepszava.hu/> internetes sajtótermék kezdő oldalán és a 2022. szeptember 20. napján közzétett „Nagy versenyben személy³ barátja nyerte az apja által elnökölt jegybank napelemes közbeszerzését – Döbbenetes véletlenek” című cikk címe alatt, a lead felett, mindaddig, amíg a cikk elérhető, de ennek hiányában is legalább 30 napig a cikkel azonos módon, betűtípussal és betűmérettel, kommentár nélkül az alábbi helyreigazító közleményt:

[8] „A 2022. szeptember 20. napján megjelent »Nagy versenyben személy³ barátja nyerte az apja által elnökölt jegybank napelemes közbeszerzését – Döbbenetes véletlenek« című cikkünkben azt a hamis látszatot keltettük, hogy a felperes nem a vonatkozó jogszabályokban foglaltaknak megfelelő átlátható és tisztességes verseny következtében, hanem baráti, illetve családi kapcsolatok révén nyert a Magyar Nemzeti Bank ajánlatkérő által, napelemes rendszer telepítése tárgyában kiírt közbeszerzésen.

[9] A valóság ezzel szemben az, hogy a közbeszerzési eljárás során a felperes minden esetben végig az irányadó jogszabályok betartásával járt el. A nyílt eljárású közbeszerzési eljáráson összesen öt társaság tett ajánlatot, amely közül objektív és előre meghatározott feltételek szerint került kiválasztásra végül a felperes ajánlata.”

[10] Kérte a II. rendű alperes perköltségben marasztalását.

[11] Kereseti kérelme jogszabályi alapjaként a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. § (1) bekezdésének és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 496. § (1) bekezdésének rendelkezéseit jelölte meg.

[12] Előadása szerint a cikkben az alábbi állítások keltenek hamis látszatot: „Döbbenetes véletlenek. Bár négy másik jelentkező is akadt, »valami oknál fogva« mégis személy¹ cége, a felperes nyerte a személy² által elnökölt Magyar Nemzeti Bank napelemes közbeszerzését. [...] E cég tulajdonosa a 32 éves személy¹, személy² MNB-elnök személy³ nevű fiának barátja és üzlettársa”.

[13] Álláspontja szerint ezekkel a közlésekkel az I. rendű alperes azt a hamis látszatot keltette, hogy nem valódi és tisztességes verseny következtében, hanem tulajdonosának baráti és családi kapcsolatai révén nyert a Magyar Nemzeti Bank által kiírt közbeszerzésen. A valóság ezzel szemben az, hogy a közbeszerzési eljárásokra vonatkozó valamennyi, jogszabályban foglalt kötelezettségének eleget tett. A közbeszerzési eljárásban öt ajánlattevő szerepelt. Az ajánlatok elbírálásakor a hirdetményben meghatározott, egyértelműen objektív értékelési szempontként szerepelt – súlyozással – a minőség és az ár, az így legtöbb pontot elért ajánlat minősült a legjobb ár-érték arányú ajánlatnak. A felperes eredményét nem befolyásolták a vállalkozás tulajdonosának állítólagos baráti, családi kapcsolatai.

[14] A felperes felhívta a Kúria jogértelmezési gyakorlatát, amely szerint a jogsértő közlés közvetett is lehet: célzásokkal, utalásokkal, egyes tényállásrészek elhagyásával, a tényálláselemek téves következtetésre indító csoportosításával. Érvelése szerint a cikkben megjelentek azzal okoznak jogsérelmet, hogy a tényállítások – személy1 és személy3 üzlettársi kapcsolatára vonatkozó tényállítást kivéve – többnyire valóságok, azok csoportosításával a cikk írója az olvasót arra a téves következtetésre készíti, hogy a közbeszerzési pályázat elnyerése összefügg a tulajdonos baráti kapcsolatával. Ezt támasztja alá az is, hogy az írás címe „döbbenetes véletlennek” nevezi, hogy a felperes nyerte meg a közbeszerzést.

[15] A cikk az információk értelmezéséhez (a megértéshez) szükséges további tényeket hagy el, hiszen nem közli sem az ajánlatok elbírálásának objektív szempontjait, sem azt, hogy a felperes tette az elbírálási szempontoknak megfelelő legkedvezőbb ajánlatot.

[16] Az I-II. rendű alperesek ellenkérelme a felperes keresetének elutasítását célozta. Érvelésük szerint a sajtóközlemény nem törekszik a tények hamis színben való feltüntetésére és arra sem, hogy valamilyen konklúzió felé irányítsa az olvasót. Tényként rögzíti, hogy a felperes négy másik céget megelőzve nyerte meg a közbeszerzési pályázatot „valamilyen oknál fogva”, e körben pedig nem hivatkozik azokra a körülményekre, amelyekre a felperes utal. Értelmezésük szerint a „döbbenetes véletlen” közlés a szerző véleményének minősül, ezért azzal szemben nincs helye sajtó-helyreigazításnak.

[17] Hivatkoztak továbbá arra, hogy a felperes többször kapott már megbízást, illetve nyert közbeszerzési pályázatot az MNB vonatkozásában, amely azt a látszatot erősítheti, hogy jó kapcsolatokkal rendelkezik. Ennek alátámasztására két korábbi cikket csatoltak.

[18] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította és a felperest 36.000 forint feljegyzett kereseti illeték állam javára történő megfizetésére kötelezte.

[19] Az ítélet jogi indokolásában ismertette az Smtv. 12. § (1)-(2) bekezdését és a Pp. 495. §-ának (1)-(2) bekezdését, valamint a 496. § (1) bekezdését.

[20] A jogvita alapjogi érintettségére figyelemmel az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) és 30/1992. (V. 26.) AB határozatában foglaltak alapulvételével, a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma által elfogadott PK 12. számú állásfoglalás vizsgálati szempontjait is figyelembe véve értékelte a közlés tartalmát.

[21] Jelentőseget tulajdonított annak a körülménynek, hogy az állami tulajdonú MNB közfeladatot ellátó, közpénzből gazdálkodó jogi személy, az általa megvalósított beruházás közügynek tekintendő, ezért e témakörben a véleménynyilvánítás szabadsága erőteljesebb védelemben részesül.

[22] Az ítélezési gyakorlat alapján abból indult ki, hogy való tények hamis színben feltüntetésének minősül, ha a sajtó a való tényeket önkényesen kiragadva, tartalmi szempontból fogyatékosan és emiatt téves következtetés levonására okot adó módon közli (BH1989. 480., BH1990. 210.). Az elsőfokú bíróság indokai szerint a cikk nem tartalmaz olyan állítást, hogy a felperes a közbeszerzési pályázaton nem az elbírálási szempontoknak legmegfelelőbb pályázatot nyújtotta be, vagy hogy a pályázat elbírálása formailag nem a jogszabályoknak megfelelően történt. Ezért az a körülmény, hogy a cikkben a pályázat elbírálásának szempontjai nem szerepelnek, nem tekinthető a tények fogyatékosan, téves következtetés levonására okot adó módon való közlésének.

[23] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az írás a „döbbenetes véletlen” közlés használatával és a „valami oknál fogva” közlés idézőjelbe vételével legfeljebb sugallja, hogy – a szerző álláspontja szerint – a közbeszerzési pályázaton való nyertesség és a cégtulajdonos személy3mal fennálló barátsága összefügg, a sugallat azonban nem lehet helyreigazítás tárgya.

[24] A cikk arra hívja fel az olvasók figyelmét, hogy a felperes tulajdonosa baráti kapcsolatban áll a közbeszerzési eljárást kiíró MNB elnökének fiával, a pályázat elnyerése és a baráti kapcsolat közötti összefüggés pedig nem tényállítás, hanem a cikk szerzőjének véleménye, amelynek megfelelő ténybeli alapot teremtenek azok a – felperes által sem vitatott – tények, hogy a felperes tulajdonosa barátságban áll a közbeszerzést kiíró MNB elnökének fiával, továbbá, hogy a felperes már többször nyert az MNB által kiírt közbeszerzési eljárásokban. Az elsőfokú bíróság végkövetkeztetése alapján sem a sugallt tartalmi mondanivaló, sem az értékítélet nem igazítható helyre, ezért a keresetet elutasította.

[25] A meg nem fizetett kereseti illetékről a Pp. 83. § (1) bekezdése és a 499. § (1) bekezdése, valamint polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdése alapján határozott.

[26] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett. Jogorvoslati kérelme az érdemi döntés megváltoztatásával keresetének helyt adó döntés meghozatalát és a II. rendű alperes első- és másodfokú perköltségben való marasztalását célozta. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjára alapította.

[27] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a cikket helytelenül értelmezte, ezért téves jogi következtetésre jutott.

[28] Az I. rendű alperes nem az Smtv. 13. §-ban foglalt, kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettségének megfelelően járt el, amikor a közbeszerzés tekintetében kizárólag a társaság tulajdonosa és az MNB elnökének fia közötti személyes kapcsolatot tárta fel, kifejezetten elhallgatva az olyan érdemi körülményeket, mint a közbeszerzés elbírálásának objektív szempontjai és a cég ajánlatának tartalma. Az I. rendű alperes nem tett eleget a hiteles és pontos tájékoztatás követelményének, a tények ilyen módon való csoportosításával pedig a cikk azt a látszatot kelti, mintha a felperes nem valódi versenyben, hanem kizárólag a tulajdonosának személyes kapcsolatai révén nyert volna a közbeszerzésen.

[29] Téves megállapításnak tartotta, hogy az írás nem fogalmaz meg egyértelműen összefüggést a felperes közbeszerzési pályázaton való nyertessége és a felperes tulajdonosának személy3mal fennálló barátsága között. A sajtóközlemény ugyanis már a címében is egyértelműen azt állítja, de mindenképpen utal rá, hogy a felperes azért nyert az MNB közbeszerzésén, mert (a felperes) tulajdonosa személy3 barátja. A “döbbenetes véletlenek” ironikus megjegyzés arra vonatkozó állítás, hogy egyáltalán nem véletlenről van szó, majd a cikk úgy folytatódik, hogy „bár négy másik jelentkező is akadt, »valami oknál fogva« mégis személy1 cége nyerte” a közbeszerzést, aki az MNB-elnök fiának barátja. A „valami oknál fogva” kifejezés tekintetében az idézőjelek ironikussá teszik a szöveget, a kifejezés valós jelentéstartalma az, hogy a nyertességének oka egyáltalán valójában az, hogy személy1 személy3 barátja és üzlettársa. Ez valótlan állítás, illetve valós tények hamis színben feltüntetése.

[30] A PK 12. számú állásfoglalásból következően az ironikus célzás, utalás – azaz a sugalmazás – is megvalósíthat jogsértést, és a helyreigazítás ilyen esetekben is megengedett.

[31] Az elsőfokú ítélet korábbi – egyértelmű megfogalmazás hiányára vonatkozó – megállapítása ellentmondásban áll azzal a következtetéssel, hogy a pályázat elnyerése és a baráti kapcsolat közötti összefüggés a cikk szerzőjének véleménye és nem tényállítás.

[32] Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalására irányult.

[33] A korábban tett nyilatkozataikat megismételve kifejtették, hogy a cikk nem az adott közbeszerzési eljárást ismertette. Az olvasóra bízta annak megítélését, hogy a

magánszemélyek barátsága és a többszöri pályázati nyertesség alapján levonható-e bármilyen következtetés.

[34] A fellebbezés alaptalan.

[35] Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében, a Pp. 370. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Az elbírálás a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján, tárgyaláson kívül történt.

[36] Az elsőfokú bíróság által is felhívott Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján a sajtóban megjelenő tartalmak értékelésénél azt kell kiindulópontnak tekinteni, hogy a felperest ért sérelem valótlan vagy a valóságot hamis színben feltűnítő tény állításával, híresztelésével valósulhat meg. Nem lehet ugyanakkor sajtó-helyreigazítás alapja véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat. Ezek vonatkozásában legfeljebb az vizsgálható, hogy a közléseknek van-e valós ténybeli alapjuk. A sajtó-helyreigazítás tehát általában a hamis vagy pontatlan tényállítások kiigazítására szolgál, a helyreigazító közlemény pedig azt tartalmazza, hogy a korábban nyilvánosságra hozott tényekkel szemben melyek a valós tények. A közöltek értékelésénél azért van jelentősége a megjelenés egyéb körülményeinek (a kontextusnak, a közlemény egészével összevetett vizsgálatnak, a kifogásolt közlések, kifejezések nem formális megjelenése, hanem valóságos tartalma szerinti figyelembevételének), mert a sérelmezett közlemény olyan tényállításokat, tényközléseket is tartalmazhat, melyekre vonatkozóan esetenként éppen a rendelkezésre álló előzmények, adatok alapján állított, illetve feltételezett tények valósága vagy valótlansága a vita tárgya. Ez esetben sincs helye sajtó-helyreigazításnak.

[37] Az ügy eldöntése szempontjából jelentősége van annak, hogy a kifogásolt közlések milyen szöveggörnyezetben találhatóak, és az írás tartalma a közügyek megvitatásához kapcsolódik-e. Az Alkotmánybíróság gyakorlata ugyanis egységes abban, hogy a közéleti közlésekhez fokozottabb alaptörvényi védelem kapcsolódik {az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozata, Indokolás [39]}. A szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor a közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. „A közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit” (Indokolás [47]).

[38] A megszólalás jogi megítélésénél – ugyancsak az Alkotmánybíróság által alakított gyakorlat szerint – különbséget kell tenni a tények állítása és az értékítéletek között. A megkülönböztetés alapja, hogy vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, a bizonyíthatóan hamis tények azonban önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [49]}. Ebből következően pedig „[a] véleménysszabadság gyakorlásának határai a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]}.

[39] Az Alkotmánybíróság a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban általa következetesnek tartott gyakorlatára visszautalva hangsúlyozta azt is, hogy „bár az értékítéletekhez képest lényegesen eltérő mércék alapján ítélandók meg, a tényállítások is – valósak és valótlanok egyaránt – a szólásszabadság hatálya alatt állnak, és rájuk is vonatkoznak a közügyek vitájának fokozott védelme melletti érvek” (Indokolás [34]). „A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. [...] A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó

tényállításokra vonatkozik” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [49] – [50]}. „Az Alkotmánybíróság ezzel összhangban arra is többször rámutatott, hogy bár a hamis tényállítások – szemben az értékítéletekkel, bírálatokkal – önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt, az adott ügy összes körülményének mérlegelése arra vezethet, hogy mégisincs alkotmányos lehetőség a valótlan állítást tevő jogi felelősségre vonására. (...) A 7/2014. (III. 7.) AB határozat a polgári jog hatálya alatt is hangsúlyozta, hogy a közügyek vitájához tartozó tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért a jogi felelősségre vonás kérdésében még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tényállítások esetében is figyelemmel kell lenni a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekében” (Indokolás [50]).

[40] Az Alkotmánybíróság mércéje szerint tehát az értékítélet és a személyes meggyőződést közvetítő vélemény mindaddig, amíg összefüggésben áll a közüggyel és nem gyalázkodó, attól függetlenül élvezzi a véleménysszabadság alkotmányos oltalmát, hogy helyes vagy helytelen, tetsző, vagy nem tetsző, értékes vagy értéktelen gondolatokat tükröz.

[41] A másodfokú bíróság a szabad véleménynyilvánítás korlátainak a jelen ügyre vonatkozó meghatározásánál figyelemmel volt arra is, hogy „(a) 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat a korábbi alkotmánybíróági gyakorlatra (13/2014. (IV.18.) AB határozat) támaszkodva alakította ki azt a tesztet, amelynek első lépéseként azt kell vizsgálni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, a közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Második lépésként a bíróságoknak azt kell eldöntenie, hogy a közlés tényállításnak vagy értékítéletnek minősül-e: a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható.

[42] Végül vizsgálni kell, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát: „a véleménysszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata vagy más jogsérelem okozása” {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [30] – [32]}.

[43] Annak eldöntésénél, hogy a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban foglaltak szerint a sérelmezett közlések közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröztek-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával álltak-e összefüggésben (Indokolás [39]), a másodfokú bíróság figyelemmel volt arra, hogy Magyarország központi bankjaként a monetáris politika vitelért, a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosításáért felelős Magyar Nemzeti Bank közbeszerzései, a közpénzek ilyen módon történő felhasználása közügynek minősülnek, így a cikkben megjelentek tartalma – annak tárgyra és aktualitására tekintettel – közügyben való megszólalásnak minősül. A sajtó érdeklődését is felkeltette, hogy az MNB által – napelemes rendszer kialakítására – kiírt közbeszerzést melyik cég nyerte el, ez a cég, annak tulajdonosa és ügyvezetője az MNB elnökének fiával milyen kapcsolatban áll, a társaság többszöri nyertessége az MNB által kiírt közbeszerzések vonatkozásában mire vezethető vissza.

[44] A 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban foglaltak alapján az ügyben a következő eldöntendő kérdés az volt, hogy a sérelmezett közlések tényállításnak vagy értékítéletnek tekinthetők-e (Indokolás [40]). A határeseteket az AB határozat szerint az ún. értékítélettel terhelt tényállítások jelentik, amelyek a véleménynyilvánítás magas szintű védelmét élvezik. Ennek során a védelemre érdemesség megítélésének alapja az, hogy minél határozottabb egy értékítélet, annál szorosabb ténybeli kötődést kell mutatnia.

[45] A fellebbezésben foglaltakra tekintettel – a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban megjelenített szempontrendszer alapján – abban kellett állást foglalni, hogy a közérdeklődésre

számot tartó ügy vonatkozásában a sérelmezett közlések („Döbbenetes véletlenek. Bár négy másik jelentkező is akadt, »valami oknál fogva« mégis személy1 cége, a felperes nyerte a személy2 által elnökölt Magyar Nemzeti Bank napelemes közbeszerzését. [...] E cég tulajdonosa a 32 éves személy1, személy2 MNB-elnök személy3 nevű fiának barátja és üzlettársa”) a való tényeket hamis színben tüntetik-e fel. Ennek során szükséges volt annak megítélése is, hogy ezek a kijelentések tényállítások, vagy értékítéletek-e.

[46] Az első közlés („Döbbenetes véletlenek”) az írás címében jelenik meg, miután a cím figyelemfelkeltő módon, a cikk mondanivalóját megragadva tájékoztatja az olvasót a tartalomról (Nagy versenyben személy3 barátja nyerte az apja által elnökölt jegybank napelemes közbeszerzését). Az írásmű első mondata arra utal, hogy több jelentkező is részt vett a közbeszerzési eljárásban, amelyben „valami oknál fogva” mégis a felperes nyert (második kifogásolt közlés). A cikk további része kitér a megvalósítandó feladat részleteire, végül megemlíti a felperes által korábban végzett felújításokat és beszámol a cég tavalyi nyereségéről is.

[47] A sajtóközlemény témája tehát a Magyar Nemzeti Bank által kiírt, napelemes rendszer telepítésére vonatkozó közbeszerzési eljárás, amelyről az írás a nyertes pályázó tulajdonosának személyét vizsgálva, azt középpontba állítva számol be. Ennek keretében tesz említést a felperes tulajdonosa és a Magyar Nemzeti Bank elnökének fia közötti barátságról.

[48] A cím kifogásolt része hangzatos, figyelemfelkeltő felütés, amelynek nyelvi megfogalmazását az Alkotmánybíróság és a Kúria által megadott szempontok alapján kell értékelni, a jogi minősítésnél elsődlegesen a szöveg jelentéstartalmából kell kiindulni. A kifogásolt közlés alapvetően a cikk írójának véleményét fejezi ki a közbeszerzési eljárás végeredményéről, azt a – felperes által sem vitatottan fennálló – személyi, baráti kapcsolatok oldaláról vizsgálva. A vélemény pedig nem lehet sajtó-helyreigazítás tárgya.

[49] Értékitélet az írás második támadott közlése is, amely a felvázolt baráti kapcsolat fényében fontolóra veszi, hogy miért éppen a felperes nyerte el a közbeszerzést négy másik jelentkező előtt. Az állítás feltételezést tartalmaz, amelyet maga a cikk szerzője sem konkretizál, csupán találgat arról, hogy a nyertes „valami oknál fogva” a felperes lett.

[50] A közbeszerzési eljárással kapcsolatos tényeken, adatokon túl a cikkíró az értékitéletét fogalmazza meg. A vélemény szubjektivitása azt jelenti, hogy a mellette szóló bizonyítékok egyesek számára elég erősek, mások számára viszont nem, az értékitéletekben tehát nincs bizonyosság. A sajtóanyag egyetlen részében sem szerepel olyan tényállítás, hogy összefüggés van a napelemes közbeszerzési eljárás elnyerése és a felperes tulajdonosának baráti kapcsolata között. A felperes hivatkozásával szemben ilyen téves következtetésre sem készíti az olvasót. A vélemény alapjogi védettségét megteremti, hogy a szükséges mértékű ténybeli alappal rendelkezik. A jelen ügyben ilyennek minősül a felperesnek a Magyar Nemzeti Bank által kiírt korábbi közbeszerzési eljárásokon elért sikere, valamint a felperes tulajdonosának a jegybank elnökének fiával ápolt, egyik fél által sem cáfolt barátsága.

[51] A másodfokú bíróság megítélése szerint a felperes – kifejtett álláspontjából és érveiből következően – valójában hamis színben feltüntetésként azonosította az előbbieket szerinti jogi értékelés eredményeként megállapítható értékitéletként minősítést. A való tények (a nyertesség, annak ismétlődő jellege és a nyertes tulajdonosának személyes kapcsolata a pályázatkíró közeli hozzátartozójával) azonban nincsenek elferdítve. Az írás kétségtelenül azt a témát feszegeti, hogy a pályázat elbírálási szempontjainál lehetett-e szerepe a személyes kapcsolatoknak, e tekintetben – mind a közérdekű téma kiválasztásával, mind a tartalom meghatározásával – nyilvánvalóan gondolkodásra ösztönzi az olvasót. A szöveg emellett kétségkívül nélkülözi azokat az adatokat, amelyeket a felperes a helyreigazítás szövegében a hamis színben feltüntetett tényekkel szemben álló való tények körében megjelentetni kér (nyílt eljárású közbeszerzési eljárás folyt, összesen öt társaság tett ajánlatot, objektív és előre

meghatározott feltételek szerint választották a felperes ajánlatát). Az írás azonban tipikus figyelemfelhívó véleménycikk, amelynek szerzője az irónia eszközével kíván rámutatni a pályázati elbírálás általa megragadott, a felállított összefüggések miatt ellentmondásosnak tartott eredményére. Azon való tények tekintetében azonban, amely miatt a felperes helyreigazítást kér, nem vezeti félre az olvasót.

[52] A Kúria szerint „a sajtószabadság érvényesülésének fontos része az, hogy a sajtó számára adott legyen annak lehetősége, hogy a tudomására jutott tényekből, adatokból következtetéseket vonjon le és erről kifejtse véleményét” (a Kúria Pfv.IV.20.849/2020/4. számú ítélete). Téves a felperesnek a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megsértésére alapított, az Smtv. 13. §-ra történő hivatkozása. Az Smtv. 13. §-a értelmében a tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatók kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban kiegyensúlyozottan tájékoztatni. E kötelezettség részletes szabályait törvény az arányosság és a demokratikus közvélemény biztosítása követelményeinek megfelelően állapítja meg. Az I. rendű alperes nem az Smtv. 1. § 5. pontja szerint minősülő lineáris médiaszolgáltató, hanem az 1. § 6. pont alatt meghatározott sajtótermék szerkesztősege, a II. rendű alperes pedig a sajtótermék kiadója, ezért az I. rendű alperes vonatkozásában a felperes sikerrel nem hivatkozhat a kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettség megszegésére.

[53] Az ügyben vizsgálandó sajtóközlemény által kifejtett vélemények, az adott közbeszerzési eljárás cikkben megjelölt szempontú értékelése a való tényeket nem tünteti fel hamis színben. Az írás a közbeszerzési eljárás lefolytatásának szabályosságát nem vizsgálja, nem állítja, hogy a pályázat elnyerésének egyedüli és kizárólagos oka a fennálló személyes, baráti kapcsolat. Az értékelés, vélemény kifejtésével az olvasóra bízva a tényekhez kapcsolódó, a felperesre nézve akár negatív következtetés levonását. Az írásban megjelenő való tények értékelése azonban nem jelenti a való tények hamis színben feltüntetését.

[54] A kifejtett indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta. A Pp. 364. § utaló rendelkezése szerint irányadó Pp. 81. § (1), (2) és (5) bekezdése, a 83. § (1) bekezdése és a 499. § (1) bekezdése alapján a sikertelenül fellebbező felperest kötelezte a hírportál üzemeltetője részére az alperesek jogi képviselőjének munkadíjából álló másodfokú perköltség megfizetésére. Annak mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése szerint, az alperesek felszámítása szerint határozta meg 19.050 forint, áfával emelt összegben.

[55] A tárgyi illetékfeljegyzési jogra tekintettel meg nem fizetett 36.000 forint kereseti és 48.000 forint fellebbezési illeték megtérítésére is a pervesztes felperest kötelezte a másodfokú bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése és az IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés *b)*, *c)* pontjára, a 42. § (1) bekezdés *a)* pontjára, a 46. § (1) bekezdésére, a 62. § (1) bekezdés *f)* pontjára tekintettel.

[56] A Fővárosi Ítéltábla az IM rendelet – 2023. január 1-jétől, a 26/2022. (XII. 6.) IM rendelettel módosított – 3. § (2) bekezdésének megfelelően döntött az illeték megfizetéséről.

[57] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes.

[58] A másodfokú bíróság tájékoztatja a felperest, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesz eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2023. január 26.

dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
bíró